

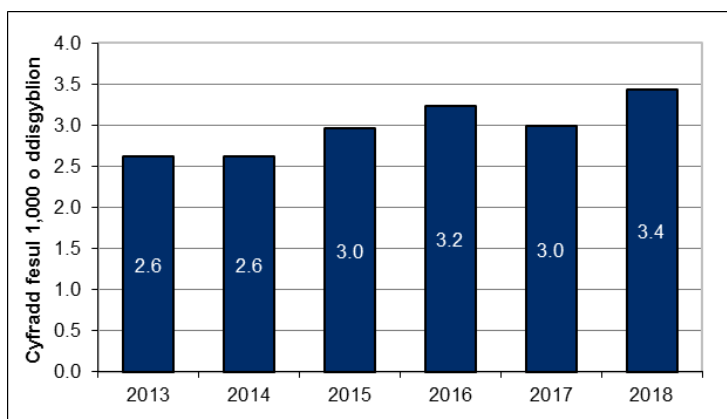

Disgyblion sy'n Derbyng Addysg Heblaw yn yr Ysgol (EOTAS), 2017/18

25 Gorffennaf 2018
SFR 60/2018

Mae'r Datganiad Ystadegol Cyntaf blynyddol hwn yn nodi nifer y disgyblion sydd yn derbyn addysg y tu allan i ysgol a ariennir gan awdurdodau lleol Cymru a nifer y disgyblion sydd yn derbyn addysg ddewisol yn y cartref yng Nghymru. Mae'r wybodaeth hon yn ymwneud â nifer y disgyblion sy'n derbyn addysg o'r mathau hyn yn ystod wythnos cyfrifiad ym mis Ionawr ar gyfer y blynyddoedd academaidd 2012/13 i 2017/18. Yn ystod blwyddyn academaidd 2017/18 roedd wythnos y cyfrifiad o 15 i 19 Ionawr 2018.

Siart 1: Cyfradd fesul 1,000 o ddisgyblion sy'n derbyn Addysg Heblaw yn yr Ysgol (EOTAS), 2012/13 – 2017/18

Mae'r gyfradd o ddisgyblion EOTAS sy'n derbyn eu prif addysg heblaw yn yr ysgol wedi cynyddu dros y flwyddyn olaf i 3.4 o bob 1,000 o ddisgyblion yn 2017/18. Dyma'r cyfradd uchaf ers 2009/10.

Disgyblion EOTAS yw disgyblion sy'n derbyn addysg y tu allan i ysgol a ariennir gan awdurdodau lleol Cymru.

- **2,188** nifer y disgyblion EOTAS.
- **1,609** nifer y disgyblion EOTAS sy'n derbyn eu prif addysg heblaw yn yr ysgol ([Tabl 1](#)).
- **3.4** o bob 1,000 o ddisgyblion yng Nghymru yn derbyn eu prif addysg heblaw yn yr ysgol ([Tabl 2](#)).

Unedau cyfeirio disgyblion oedd y math mwyaf poblogaidd o addysg EOTAS ([Tabl 7](#)).

Bechgyn oedd 7 o bob 10 disgybl sydd â'u prif addysg heblaw yn yr ysgol ([Tabl 3](#)).

Am y datganiad hwn

Mae'r datganiad yn cynnwys data ar ddisgyblion sydd yn derbyn addysg y tu allan i ysgol, gan gynnwys Unedau Cyfeirio Disgyblion, yn ol oedran, rhyw a'r math o ddarpariaeth.

Dngosir data ar lefel awdurdod lleol / consortia a Chymru.

Yn y datganiad hwn:

Disgyblion EOTAS fesul:

[Awdurdod lleol](#) 4

Disgyblion sy'n derbyn eu prif addysg heblaw yn yr ysgol:

[Oed a rhyw](#) 7

[Anghenion Addysgol Arbennig \(AAA\)](#) 8

[Prydau ysgol am ddim](#) 8

[Cefndir ethnig](#) 9

Disgyblion EOTAS:

[Darpariaeth addysgol EOTAS](#) 10

[Unedau Cyfeirio Disgyblion](#) 12

[Disgyblion sy'n derbyn addysg ddewisol yn y cartref](#) 14

Cynnwys

Siart 1	Cyfradd fesul 1,000 o ddisgyblion sy'n derbyn Addysg Heblaw yn yr Ysgol, (EOTAS), 2012/13 – 2017/18	1
---------	---	---

Dadansoddiad fesul awdurdod lleol o ddisgyblion EOTAS

Tabl 1	Nifer y disgyblion sy'n derbyn addysg heblaw yn yr ysgol, fesul awdurdod lleol, 2017/18	4
Tabl 2	Disgyblion sy'n derbyn eu prif addysg heblaw yn yr ysgol, fesul awdurdod lleol, 2012/13-2017/18	6

Disgyblion EOTAS mae eu prif addysg heblaw yn yr ysgol, fesul nodweddion disgyblion

Tabl 3	Disgyblion sy'n derbyn eu prif addysg heblaw yn yr ysgol, fesul oedran a rhyw, 2012/13 - 2017/18	7
Tabl 4	Disgyblion sy'n derbyn eu prif addysg heblaw yn yr ysgol, fesul darpariaeth Anghenion Addysgol Arbennig (AAA), 2012/13-2017/18	8
Tabl 5	Disgyblion sy'n derbyn eu prif addysg heblaw yn yr ysgol, fesul hawl i brydau ysgol am ddim, 2012/13-2017/18	8
Tabl 6	Disgyblion sy'n derbyn eu prif addysg heblaw yn yr ysgol, fesul cefndir ethnig, 2012/13-2017/18	9

Darpariaethau addysgol a roddir i ddisgyblion EOTAS

Tabl 7	Disgyblion mae eu prif addysg heblaw yn yr ysgol, fesul darpariaeth addysgol, 2017/18	10
Siart 2	Nifer y cofrestriadau disgyblion, fesul darpariaeth addysgol, 2017/18	11
Siart 3	Canran y cofrestriadau disgyblion, fesul darpariaeth addysgol, 2012/13-2017/18	11

Nifer y disgyblion mewn unedau cyfeirio disgyblion

Tabl 8	Nifer y disgyblion sy'n mynychu Unedau Cyfeirio Disgyblion yng Nghymru, fesul oedran, 2017/18	12
Tabl 9	Nifer y disgyblion sy'n mynychu Unedau Cyfeirio Disgyblion yng Nghymru, fesul awdurdod lleol, 2017/18	13

Disgyblion sy'n derbyn addysg ddewisol yn y cartref

Tabl 10	Nifer y disgyblion o oedran ysgol gorfodol sy'n derbyn addysg ddewisol yn y cartref, fesul awdurdod lleol, 2012/13-2017/18	14
---------	--	----

Gwybodaeth ychwanegol

Nodiadau	15
--------------------------	----

Cyflwyniad

Mae Cyfrifiad EOTAS yn cynnwys disgyblion sydd wedi'u lleoli gan Awdurdodau Lleol (ALLau) mewn Unedau Cyfeirio Disgyblion (PRUs) neu ffurfiau eraill o 'ddarpariaeth amgen' y cyfeirir atynt fel 'Addysg Heblaw yn yr Ysgol' (EOTAS) '. Mae'n gyfwerth â Chyfrifiad Ysgolion Blynyddol Lefel Disgyblion (PLASC) ar gyfer plant sy'n cael eu haddysgu heblaw yn yr ysgol.

Y prif faen prawf dros gynnwys disgyblion yn y cyfrifiad EOTAS yw ei fod ar gyfer disgyblion y mae gan ALL yng Nghymru gyfrifoldeb ariannol drostynt a phe na baent yn cael eu cynnwys yn y casgliad hwn, na fyddent yn cael eu canfod drwy CYBLD.

20. Fodd bynnag, gallai rhai disgyblion gael eu cynnwys yn ddilys yn y cyfrifiad EOTAS a hefyd ar CYBLD yr ysgol (ar gyfer ysgolion cynradd, uwchradd ac arbennig a gynhelir).

Bydd y wybodaeth a gesglir yn canolbwyntio ar blant sy'n derbyn addysg a noddir gan yr ALL y tu allan i'r ysgol yn unol â diffiniad Adran 19(1) Deddf Addysg 1996 h.y. y plant hynny sydd o oedran ysgol gorfodol sydd, oherwydd salwch, gwaharddiad neu reswm arall, heb dderbyn addysg addas am ryw gyfnod penodol.

Unedau Cyfeirio Disgyblion

Dywed Adran 19 (1) o Ddeddf Addysg 1996 ei bod yn ofynnol i ALLau wneud trefniadau ar gyfer darparu addysg addas mewn ysgolion neu fel arall ar gyfer plant sydd mewn oed y mae'n rhaid iddynt fynychu ysgol ac sydd, am ba reswm bynnag, boed salwch, wedi'u heithrio o ysgol neu fel arall, yn methu â derbyn addysg addas am unrhyw gyfnod oni bai y gwneir trefniadau addas ar eu cyfer. Dywed Adran 19 (2) y bydd unrhyw ysgol a sefydlwyd i ddarparu addysg ar gyfer plant o'r fath, ac nad yw'n ysgol sirol [cymunedol] neu'n ysgol arbennig, yn cael ei galw yn "Uned Cyfeirio Disgyblion".

Categori'r ddarpariaeth

Bydd y disgybl wedi'i leoli naill ai mewn UCD neu mewn ffurf arall ar ddarpariaeth EOTAS. Dyma'r categorïau:

- Uned Cyfeirio Disgyblion
- Coleg Addysg Bellach
- Ysgol gynradd, canol, uwchradd neu arbennig a Gynhelir
- Ysgol arbennig nas cynhelir
- Hyfforddiant personol a hyfforddiant yng nghartref y disgybl neu mewn ysbyty
- Porth Ieuencid
- Addysg gysylltiedig â gwaith
- Darparwyr hyfforddiant
- Mudiadau gwirfoddol
- Darpariaeth a ddaeth i mewn o'r sector preifat
- Ysgolion annibynnol
- Disgybl sy'n mynychu darpariaeth nas cynhelir gan yr awdurdod, neu y tu allan i'r awdurdod, y mae'r awdurdod yn talu ffioedd amdani
- Yn disgwyl darpariaeth neu ddim mewn darpariaeth ar hyn o bryd
- Arall

Tabl 1: Nifer y disgyblion sy'n derbyn addysg heblaw yn yr ysgol, fesul awdurdod lleol, 2017/18

Awdurdod Lleol	Disgyblion EOTAS sy'n derbyn eu prif addysg y tu allan i'r ysgol, ac			Disgyblion EOTAS sydd â		
	nid ydynt ar gofrestr ysgol a gynhelir	mae ganddynt statws cofrestru atodol mewn ysgol a gynhelir	Cyfanswm	statws cofrestru prif gyfredol neu gyfredol mewn ysgol a gynhelir	Yr holl ddisgyblion sy'n derbyn darpariaeth EOTAS	
Ynys Môn	29	0	29	0		29
Gwynedd	33	0	33	*		*
Conwy	64	0	64	0		64
Sir Ddinbych	98	0	98	60		158
Sir y Fflint	73	38	111	5		116
Wrecsam	20	36	56	0		56
Powys	55	7	62	6		68
Ceredigion	15	0	15	10		25
Sir Penfro	11	22	33	69		102
Sir Gaerfyrddin	7	61	68	22		90
Abertawe	63	106	169	19		188
Castell-nedd Port Talbot	42	0	42	*		*
Pen-y-bont ar Ogwr	0	51	51	17		68
Bro Morgannwg	48	68	116	0		116
Rhondda Cynon Taf	71	105	176	17		193
Merthyr Tudful	11	37	48	*		*
Caerffili	16	43	59	129		188
Blaenau Gwent	*	0	*	0		*
Torfaen	*	*	*	37		77
Sir Fynwy	*	*	22	14		36
Casnewydd	80	8	88	41		129
Caerdydd	217	10	227	126		353
Cymru						
2017/18	1,008	601	1,609	579		2,188
2016/17	892	510	1,402	570		1,972
2015/16	909	603	1,512	602		2,114
2014/15	909	478	1,387	770		2,157
2013/14	958	267	1,225	1,142		2,367

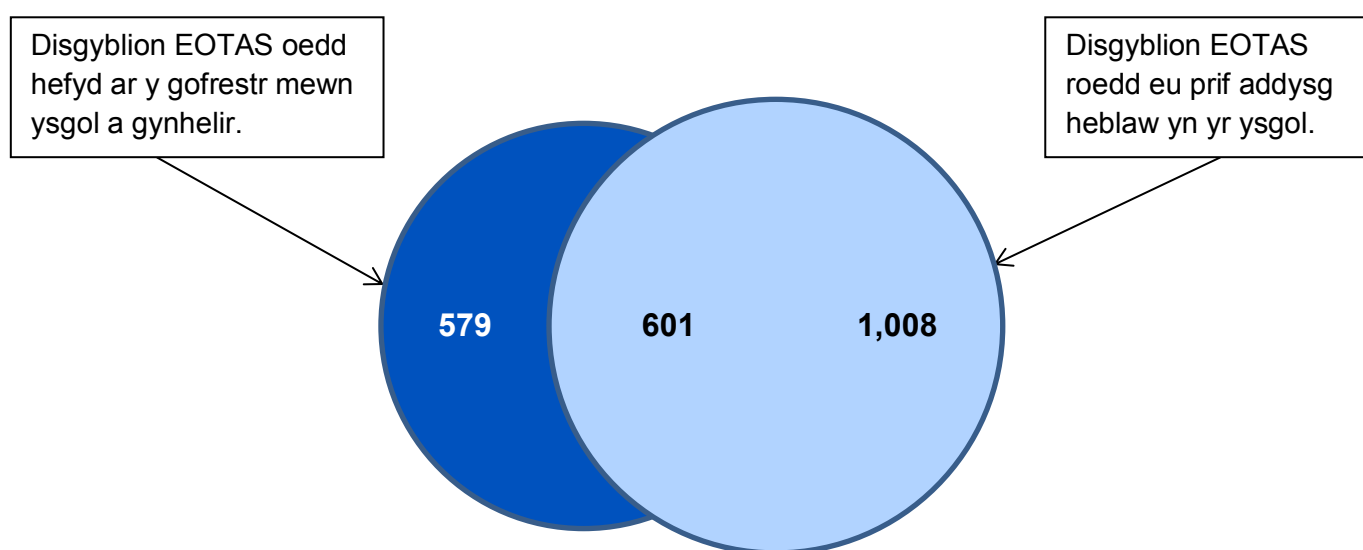
Ffynonellau: Cyfrifiad Disgyblion EOTAS, Llywodraeth Cymru
Cyfrifiad Ysgolion Blyneddol ar Lefel Disgyblion, Llywodraeth Cymru

Prif bwyntiau ar gyfer 2017/18

- 2,188** nifer y disgyblion EOTAS, i lawr down 15% ers 2012/13.
- 1,609** nifer y disgyblion EOTAS sy'n derbyn eu prif addysg heblaw yn yr ysgol. fyny 32% ers 2012/13.
- 73.5%** canran y disgyblion EOTAS sy'n derbyn eu prif addysg heblaw yn yr ysgol, i fyny o 47% yn 2012/13.

- Yn 2017/18, cofnodwyd bod 2,188 o ddisgyblion yn derbyn addysg heblaw yn yr ysgol a ariennir gan eu hawdurdod lleol yn ystod wythnos y cyfrifiad (15 i 19 Ionawr 2018). Yn y datganiad ystadegol hwn cyfeirir at ddisgyblion o'r fath fel 'disgyblion EOTAS'.
- Nid yw'r holl ddisgyblion EOTAS yn derbyn eu haddysg y tu allan i ysgol a gynhelir yn unig. Mewn gwirionedd, mae llawer ohonynt yn dal i fod ar gofrestr ysgolion a gynhelir. O'r 2,188 o ddisgyblion EOTAS:

- Nid oedd 1,008 o ddisgyblion ar gofrestr ysgol a gynhelir yng Nghyfrifiad Ysgolion Blynnyddol ar Lefel Disgyblion (CYBLD) Ionawr 2018, felly dim ond 'heblaw yn yr ysgol' yr oeddent yn derbyn addysg
- Roedd gan 601 o ddisgyblion statws cofrestru 'atodol cyfredol' mewn ysgolion a gynhelir yn CYBLD Ionawr 2018, sy'n golygu bod eu prif addysg 'heblaw yn yr ysgol'
- Roedd gan 579 o ddisgyblion statws cofrestru 'prif gyfredol' neu 'cyfredol' mewn ysgolion a gynhelir yn CYBLD Ionawr 2018, sy'n golygu bod eu prif addysg mewn ysgol a gynhelir.
- Gellir gweld y dadansoddiad hwn yn y diagram canlynol. Mae'r cylch ar y chwith yn cynrychioli'r disgyblion EOTAS oedd ar y gofrestr mewn ysgol a gynhelir, ac mae'r cylch ar y dde'n dangos y disgyblion EOTAS roedd eu prif addysg heblaw yn yr ysgol. Mae'r rhan lle mae'r cylchoedd yn gorgyffwrdd yn dangos nifer y disgyblion EOTAS roedd eu prif addysg heblaw yn yr ysgol oedd â statws cofrestru 'atodol cyfredol' mewn ysgol a gynhelir.

- Gan fod disgyblion â statws cofrestru 'prif gyfredol' neu 'cyfredol' yn CYBLD Ionawr 2018 yn cael eu cynnwys yn y cyhoeddiad Cyfrifiad Ysgolion, bydd y datganiad ystadegol hwn yn canolbwyntio'n bennaf ar y disgyblion EOTAS sydd â'u prif addysg heblaw yn yr ysgol, sef y 1,609 disgybl a gynrychiolir gan y cylch ar y dde.

Tabl 2: Disgyblion sydd â'u prif addysg heblaw yn yr ysgol, fesul awdurdod lleol, 2012/13-2017/18 (a)

	Nifer						Cyfradd (a)					
	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18
Ynys Môn	40	23	23	20	40	29	4.2	2.4	2.4	2.1	4.1	3.0
Gwynedd	47	31	29	69	38	33	2.7	1.8	1.7	4.0	2.2	1.9
Conwy	60	75	70	55	63	64	3.7	4.7	4.4	3.4	4.0	4.0
Sir Ddinbych	68	66	45	62	75	98	4.3	4.2	2.8	3.9	4.8	6.2
Sir y Fflint	111	137	145	119	95	111	4.7	5.7	6.1	5.0	4.0	4.7
Wrecsam	62	59	47	41	36	56	3.2	3.0	2.4	2.1	1.8	2.9
Powys	50	59	58	59	52	62	2.6	3.2	3.2	3.3	2.9	3.6
Ceredigion	20	16	15	31	15	*	2.1	1.7	1.6	3.2	1.6	*
Sir Penfro	10	8	10	18	30	33	0.6	0.4	0.6	1.0	1.7	1.9
Sir Gaerfyrddin	23	30	50	72	59	68	0.8	1.1	1.8	2.6	2.2	2.5
Abertawe	138	128	178	168	140	169	3.9	3.6	5.0	4.7	3.9	4.7
Castell-nedd Port Talbot	63	92	80	76	56	42	3.1	4.4	3.9	3.6	2.7	2.0
Pen-y-bont ar Ogwr	34	29	39	45	30	51	1.5	1.3	1.7	2.0	1.3	2.2
Bro Morgannwg	93	96	80	108	103	116	4.2	4.4	3.6	4.8	4.6	5.1
Rhondda Cynon Taf	84	87	102	160	149	176	2.1	2.2	2.6	4.1	3.8	4.5
Merthyr Tudful	6	0	*	40	29	48	0.7	0.0	*	4.6	3.3	5.4
Caerffili	45	16	142	70	30	59	1.6	0.6	4.9	2.4	1.1	2.1
Blaenau Gwent	13	43	33	43	57	*	1.3	4.5	3.5	4.6	6.1	*
Torfaen	19	20	26	24	14	40	1.2	1.3	1.7	1.6	0.9	2.7
Sir Fynwy	5	6	*	12	12	22	0.4	0.5	*	1.0	1.0	1.9
Casnewydd	78	67	68	87	96	88	3.2	2.7	2.7	3.4	3.8	3.4
Caerdydd	151	137	139	133	183	227	2.9	2.6	2.6	2.5	3.4	4.1
Cymru	1,220	1,225	1,387	1,512	1,402	1,609	2.6	2.6	3.0	3.2	3.0	3.4

Ffynonellau: Cyfrifiad Disgyblion EOTAS, Llywodraeth Cymru
Cyfrifiad Ysgolion, Llywodraeth Cymru

(a) Cyfradd fesul 1,000 o ddisgyblion. Disgyblion amser-llawn a rhan-amser mewn ysgolion meithrin, cynradd, uwchradd ac arbennig a gynhelir a disgyblion mae eu prif addysg heblaw yn yr ysgol yn ôl Cyfrifiad Ysgolion mis Ionawr a Chyfrifiad Disgyblion EOTAS.

Prif bwyntiau ar gyfer 2017/18

3.4 o bob 1,000 o ddisgyblion oedd yn derbyn eu prif addysg heblaw yn yr ysgol.

Mae cyfradd y disgyblion oedd yn derbyn eu prif addysg heblaw yn yr ysgol wedi cynyddu yn yn 2017/18.

Sir Dinbych oedd â'r gyfradd uchaf o ddisgyblion sydd â'u prif addysg heblaw yn yr ysgol.

- Yn 2017/18, 3.4 o bob 1,000 o ddisgyblion yng Nghymru oedd yn derbyn eu prif addysg heblaw yn yr ysgol. i fyny o 3.0 o bob 1,000 yn 2016/17.
- Mae cyfradd y disgyblion EOTAS sydd â'u prif addysg heblaw yn yr ysgol yn 31 y cant yn uwch nac yn 2012/13
- **Caerdydd, Rhondda Cynon Taf ac Abertawe** oedd a'r nifer uchaf o ddisgyblion EOTAS yn 2017/18, ond **Sir Dinbych** oedd â'r gyfradd uchaf o ddisgyblion EOTAS sydd â'u prif addysg heblaw yn yr ysgol yn 2017/18 gyda 6.2 o bob 1,000 o ddisgyblion.

Tabl 3: Disgyblion sydd â'u prif addysg heblaw yn yr ysgol, fesul oedran a rhyw, 2011/12-2017/18 (a)

	Nifer						Cyfradd (a)					
	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18
Rhyw												
Bechgyn	841	858	990	1,060	979	1,139	3.5	3.6	4.2	4.4	4.1	4.8
Merched	379	367	397	452	423	470	1.7	1.6	1.7	2.0	1.8	2.0
Disgyblion	1,220	1,225	1,387	1,512	1,402	1,609	2.6	2.6	3.0	3.2	3.0	3.4
Oedran (b)	0	0	0	0	0	0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
19 neu hŷn	*	0	*	0	0	*	21.0	0.0	*	0.0	0.0	*
18	20	23	25	18	22	27	12.8	14.9	17.6	12.2	19.9	24.1
17	45	36	47	49	56	28	3.6	2.9	3.7	4.1	4.9	2.6
16	65	65	75	80	59	73	4.2	4.1	4.9	5.5	4.4	5.8
15	493	546	609	718	596	705	13.7	15.8	18.2	22.2	18.9	23.0
14	233	213	262	243	211	266	6.7	6.4	8.1	7.6	6.8	8.4
13	120	120	132	150	148	151	3.6	3.7	4.1	4.9	4.7	4.7
12	77	68	83	90	69	103	2.4	2.1	2.7	2.8	2.1	3.1
11	47	40	48	42	52	51	1.5	1.3	1.5	1.3	1.6	1.5
10	23	32	19	35	47	50	0.7	1.0	0.6	1.1	1.4	1.5
9	27	18	29	21	44	47	0.9	0.6	0.9	0.6	1.3	1.3
8	14	22	17	15	36	34	0.4	0.7	0.5	0.4	1.0	1.0
7	15	9	10	19	15	17	0.5	0.3	0.3	0.5	0.4	0.5
6	11	7	10	7	18	22	0.3	0.2	0.3	0.2	0.5	0.6
5	*	9	*	7	9	*	0.2	0.3	*	0.2	0.2	*
O dan 5	19	17	14	18	20	17	0.3	0.2	0.2	0.2	0.3	0.2
Cyfanswm	1,220	1,225	1,387	1,512	1,402	1,609	2.6	2.6	3.0	3.2	3.0	3.4

Ffynonellau: Cyfrifiad Disgyblion EOTAS, Llywodraeth Cymru
Cyfrifiad Ysgolion, Llywodraeth Cymru

(a) Cyfradd fesul 1,000 o ddisgyblion. Disgyblion amser-llawn a rhan-amser mewn ysgolion meithrin, cynradd, uwchradd ac arbennig a gynhelir a disgyblion mae eu prif addysg heblaw yn yr ysgol yn ôl Cyfrifiad Ysgolion mis Ionawr a Chyfrifiad Disgyblion EOTAS.

(b) Oedran ar 31 Awst, ar ddechrau'r flwyddyn academaidd.

Prif bwyntiau ar gyfer 2017/18

Disgyblion sydd â'u prif addysg heblaw yn yr ysgol:

- Bechgyn oedd 7 o bob 10 o'r disgyblion.
- 6 o bob 10 yn 14 neu 15 oed.
- Disgyblion 15 oed oedd â'r gyfradd uchaf o ddisgyblion EOTAS. (o'r disgyblion oedran ysgol statudol)

- Ers 2012/13 gwelwyd mwy o fechgyn sydd â'u prif addysg heblaw yn yr ysgol nag o ferched ac mae hyn yn dal i fod yn wir yn 2017/18. Bechgyn oedd rhyw 7 o bob 10 o ddisgyblion.
- Mae'r cyfradd o fechgyn sydd â'u prif addysg heblaw yn yr ysgol wedi cynyddu o 4.1 o bob 1,000 yn 2016/17 i 4.8 yn 2017/18. Mae'r cyfradd o ferched wedi cynyddu o 1.8 o bob 1,000 yn 2016/17 i 2.0 yn 2017/18.
- Y grŵp oedran â'r nifer fwyaf o ddisgyblion sy'n derbyn eu prif addysg heblaw yn yr ysgol oedd rhai 18 oed, gyda 24 o bob 1,000 o ddisgyblion o'r oedran yma yn cael eu haddysgu heblaw yn yr Ysgol.
- O'r disgyblion 11-15 oed, y grŵp oedran â'r gyfradd uchaf o ddisgyblion sy'n derbyn eu prif addysg heblaw yn yr ysgol oedd rhai 15 oed. Roedd mwy na 4 o bob 10 o ddisgyblion EOTAS sydd â'u prif addysg heblaw yn yr ysgol yn 15 oed.
- Mae cyfradd y disgyblion 11-15 oed sydd â'u prif addysg heblaw yn yr ysgol yn codi wrth i oedran y disgyblion godi. Yn 2017/18, roedd 1.5 o bob 1,000 o ddisgyblion 11 oed yn derbyn eu prif addysg heblaw yn yr ysgol ac wrth i oedran disgyblion godi mae'r gyfradd hon hefyd yn codi, i 23.0 o bob 1,000 o ddisgyblion 15 oed.

Tabl 4: Disgyblion sydd â'u prif addysg heblaw yn yr ysgol, fesul darpariaeth Anghenion Addysgol Arbennig (AAA), 2012/13-2017/18 (a)

Darpariaeth AAA	Nifer y disgyblion						Canran y disgyblion (a)					
	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18
Datganiad AAA	443	424	463	472	468	545	36.3	34.6	33.4	31.2	33.4	33.9
Gw eithredu gan yr Ysgol a Mwy	553	594	645	705	694	729	45.3	48.5	46.5	46.6	49.5	45.3
Gw eithredu gan yr Ysgol	36	41	87	123	79	122	3.0	3.3	6.3	8.1	5.6	7.6
Dim AAA	188	166	192	212	161	213	15.4	13.6	13.8	14.0	11.5	13.2
Cyfanswm	1,220	1,225	1,387	1,512	1,402	1,609	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Ffynhonnell: Cyfrifiad Disgyblion EOTAS, Llywodraeth Cymru

(a) Canran y disgyblion mae eu prif addysg heblaw yn yr ysgol.

86.8% o ddisgyblion sydd â'u prif addysg heblaw yn yr ysgol yn 2017/18 gyda anghenion addysgol arbennig.

- Yn 2017/18 bu gostyngiad yn y canran y disgyblion sydd â'u prif addysg heblaw yn yr ysgol sydd ag anghenion addysgol arbennig
- Gweithredu gan yr Ysgol a Mwy fu'r ddarpariaeth AAA fwyaf cyffredin i ddisgyblion EOTAS sydd â'u prif addysg heblaw yn yr Ysgol.
- Mae canran y disgyblion ag anghenion addysgol arbennig wedi gostwng ers 2017/18.

Tabl 5: Disgyblion sydd â'u prif addysg heblaw yn yr ysgol, fesul hawl i brydau ysgol am ddim, 2012/13-2017/18 (a)

Hawl i Brydau Ysgol am Ddim	Nifer y disgyblion						Canran y disgyblion (a)					
	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18
Hawl i Brydau Ysgol am Ddim	379	407	484	629	462	632	31.1	33.2	34.9	41.6	33.0	39.3
Heb hawl i Brydau Ysgol am Ddim	841	818	903	883	940	977	68.9	66.8	65.1	58.4	67.0	60.7
Cyfanswm	1,220	1,225	1,387	1,512	1,402	1,609	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Ffynhonnell: Cyfrifiad Disgyblion EOTAS, Llywodraeth Cymru

(a) Canran y disgyblion mae eu prif addysg heblaw yn yr ysgol.

Prif bwyntiau

Disgyblion sydd â'u prif addysg heblaw yn yr ysgol:

- Tua 4 o bob 10 o ddisgyblion â hawl i brydau ysgol am ddim.

- Roedd gan 39.3 y cant (ychydig llai na 1 o bob 4) o'r disgyblion sydd â'u prif addysg heblaw yn yr ysgol hawl i brydau ysgol am ddim yn 2017/18.
- Cynyddodd y canran y disgyblion sydd â'u prif addysg heblaw yn yr ysgol sydd â hawl i brydau ysgol am ddim yn 2017/18 ond dal yn is nac yn 2015/16.

Tabl 6: Disgyblion sydd â'u prif addysg heblaw yn yr ysgol, fesul cefndir ethnig, 2012/13-2017/18 (a)

Cefndir ethnig	Nifer y disgyblion						Canran y disgyblion (a)					
	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18
Gwyn	1076	1,106	1,263	1,402	1,291	1,463	2.9	3.0	3.5	3.9	3.5	4.0
Gwyn - Prydeinig	1036	1,075	1,225	1,371	1,262	1,430	2.9	3.0	3.5	3.9	3.6	4.1
Unrhyw gefndir gwyn arall	40	31	38	31	29	33	4.9	3.4	3.7	2.8	2.4	2.6
Cymysg	34	25	32	32	34	45	3.8	2.7	3.2	3.0	3.0	3.8
Asiaidd	4	*	7	10	8	11	*	*	0.8	1.1	0.9	1.1
Du	5	*	*	*	*	*	1.7	*	*	*	*	*
Tseiniaidd neu Bryde	1	*	0	0	0	0	*	*	0.0	0.0	0.0	0.0
Tseiniaidd												
Unrhyw grŵp ethnig i	14	5	*	*	*	*	3.5	1.2	*	*	*	*
Cyfanswm â chategori	1134	1,143	1,307	1,450	1,344	1,529	2.9	2.9	3.3	3.7	3.4	3.9
Anhysbys neu heb ei d	67	65	66	44	38	63	23.6	25.9	29.1	20.7	19.3	31.6
Holl ddisgyblion	1201	1,208	1,373	1,494	1,382	1,592	3.0	3.1	3.5	3.8	3.5	4.0

Ffynhonnell: Cyfrifiad Disgyblion EOTAS, Llywodraeth Cymru

(a) Cyfradd fesul 1,000 o ddisgyblion. Disgyblion amser-llawn a rhan-amser mewn ysgolion meithrin, cynradd, uwchradd ac arbennig a gynhelir a disgyblion mae eu prif addysg heblaw yn yr ysgol yn ôl Cyfrifiad Ysgolion mis Ionawr a Chyfrifiad Disgyblion EOTAS.

(b) Oedran ar 31 Awst, ar ddechrau'r flwyddyn academiaidd.

"." nid yw'r eitem data'n gymwys.

- 4 o bob 1,000 o ddisgyblion gyda cefndir ethnig "Gwyn" sydd â'u prif addysg heblaw yn yr ysgol.
- Yn 2017/18, mae'r nifer o ddisgyblion gyda cefndir ethnig o "Gwyn", "Cymysg" neu "Asiaidd" yr uchaf ers 2012/13.

Tabl 7: Disgyblion sydd â'u prif addysg heblaw yn yr ysgol, fesul darpariaeth addysgol, 2017/18

Gan ei bod yn bosibl bod disgyblion yn mynychu mwy nag un ddarpariaeth addysgol mewn wythnos, efallai y caiff rhai disgyblion eu cyfrif o dan fwy nag un ddarpariaeth. Dyna pam mae nifer y cofrestriadau'n uwch na nifer y disgyblion sydd â'u prif addysg heblaw yn yr ysgol (1,609 o ddisgyblion) yn Nhabl 1.

Darpariaeth addysgol	Nifer y cofrestriadau	Canran y cofrestriadau	Nifer gyfartalog yr oriau mae'r disgybl i fod i'w mynychu mewn wythnos
Uned cyfeirio disgyblion (a)	740	43.8	23.8
Coleg addysg bellach	174	10.3	23.6
Ysgol a gynhelir	68	4.0	12.8
Ysgol arbennig na gynhelir	83	4.9	25.2
Dysgu unigol	204	12.1	9.8
Porth leuenctid	0	0.0	.
Addysg gysylltiedig â gwaith	9	0.5	11.1
Darparwr hyfforddiant	95	5.6	22.6
Sefydliad gwirfoddol	0	0.0	.
Darpariaeth sector preifat a brynwyd i mewn	29	1.7	22.4
Ysgol annibynnol	228	13.5	25.7
Darpariaeth na gynhelir gan awdurdod, neu sydd y tu allan iddo	8	0.5	25.0
Aros am ddarpariaeth neu heb ddarpariaeth ar hyn o bryd	32	1.9	.
Arall	20	1.2	25.2
Cyfanswm	1,690	100.0	21.4

Ffynhonnell: Cyfrifiad Disgyblion EOTAS, Llywodraeth Cymru

(a) Mae'r disgyblion ar gifrestr y UCD ond gyda dim oriau o ddarpariaeth wedi'u heithrio o'r tabl yma.

"." nid yw'r eitem data'n gymwys.

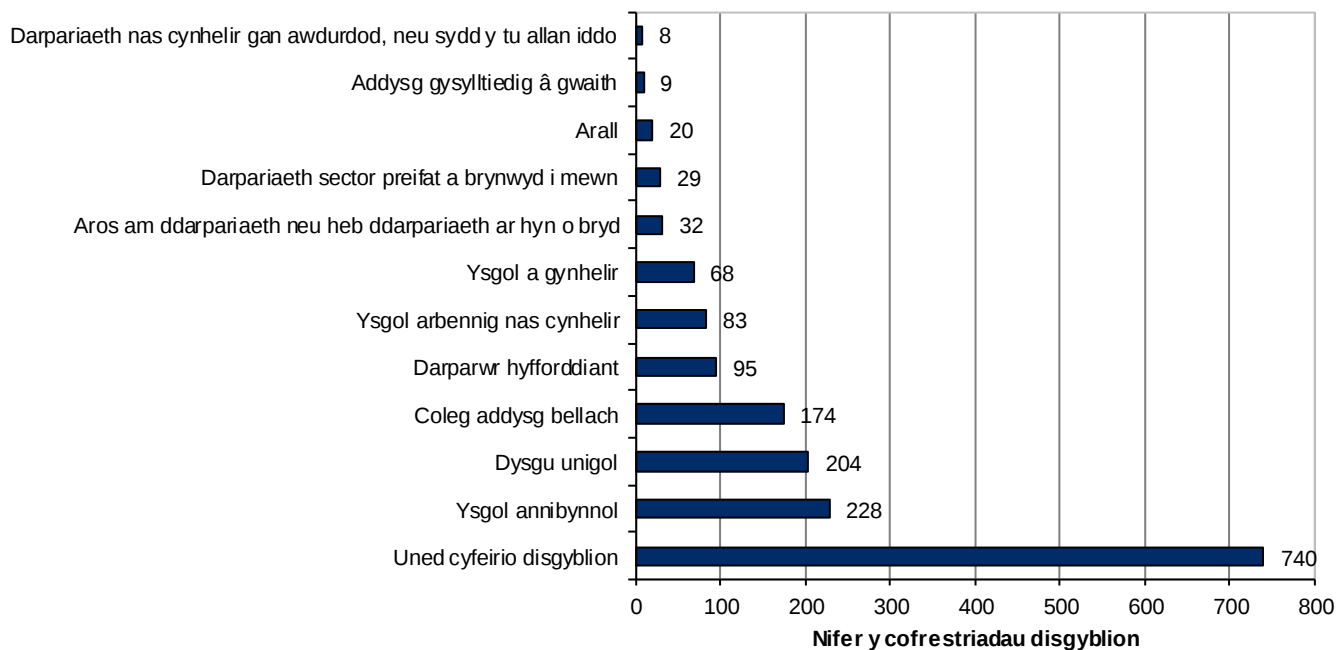
Prif bwyntiau

Disgyblion sydd â'u prif addysg heblaw yn yr ysgol:

- 43.8% Canran y cofrestriadau disgyblion mewn unedau cyfeirio disgyblion.
- 32 Nifer y disgyblion nad oeddent yn derbyn darpariaeth addysgol yn wythnos y cyfrifiad.

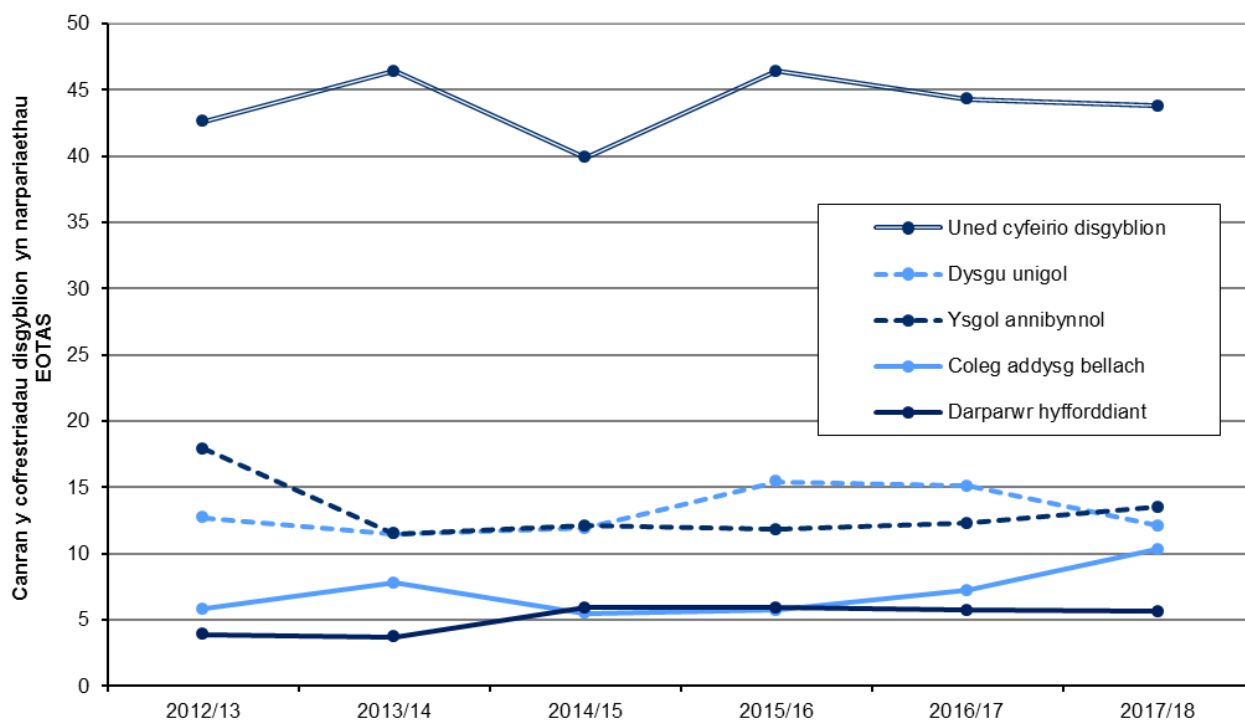
- Yn 2017/18 roedd 740 o gofrestrïadau mewn unedau cyfeirio disgyblion, sef 43.8 y cant o'r holl gofrestrïadau addysgol EOTAS. O edrych ar Siart 2, gallwch weld bod unedau cyfeirio disgyblion wedi cael eu defnyddio'n llawer amlach i addysgu disgyblion EOTAS na darpariaethau eraill.
- Ysgolion annibynnol oedd y darpariaeth addysgol mwyaf poblogaidd nesaf; roeddent yn cyfrif am 13.5 y cant o'r cofrestriadau addysgol EOTAS. Mae dysgu unigol a choleg addysg bellach hefyd yn cyfri am fwy na 10% o ddarpariaeth EOTAS.
- Er bod y data EOTAS a gesglir yn cyfeirio at ddisgyblion sy'n derbyn eu haddysg heblaw yn yr ysgol, mewn rhai amgylchiadau mae disgyblion EOTAS yn cael eu lleoli mewn ysgol a gynhelir fel rhan o'u darpariaeth. Cafodd 68 o ddisgyblion addysg EOTAS mewn ysgol a gynhelir.
- 21.4 awr oedd nifer gyfartalog yr oriau o addysg a ddarparwyd i ddisgyblion sydd â'u prif addysg y tu allan i'r ysgol yn ystod wythnos y cyfrifiad. Disgyblion oedd wedi'u cofrestru mewn ysgolion annibynnol a gafodd y nifer fwyaf o oriau o ddarpariaeth yn ystod wythnos y cyfrifiad, wrth i 25.7 awr gael eu darparu i bob disgybl ar gyfartaledd.

Siart 2: Nifer y cofrestriadau disgyblion, fesul darpariaeth addysgol, 2017/18

Siart 3: Cofrestriadau disgyblion, fesul darpariaeth addysgol, 2012/13-2017/18

Mae Siart 3 yn dangos sut mae canrannau'r cofrestriadau disgyblion o fewn darpariaeth EOTAS wedi newid ers 2012/13.

- Unedau cyfeirio disgyblion fu'r ddarpariaeth EOTAS a ddefnyddiwyd amlaf ers 2012/13. Cyrhaeddodd y defnydd ohonynt ei uchafbwynt yn 2015/16 cyn gostwng yn 2017/18.
- Yn 2017/18, gostyngodd-defnydd darpariaeth unigol, tra gwnaeth ddefnydd ysgolion annibynnol fel darpariaeth EOTAS gynyddu. Yn 2017/18 darpariaeth unigol oedd yr ail ddarpariaeth fwyaf poblogaidd ar gyfer disgyblion EOTAS, fel yr oedd hi yn 2016/17.
- Yn 2017/18, cynyddodd y defnydd o golegau addysg bellach tra'n aros y pedwerydd darpariaeth fwyaf poblogaidd. Fel yn 2016/17, darparwyr hyfforddiant oedd y pumed ddarpariaeth addysgol fwyaf poblogaidd ar gyfer disgyblion EOTAS.

Tabl 8: Nifer y disgyblion sy'n mynychu unedau cyfeirio disgyblion yng Nghymru, fesul oedran, 2017/18

Oedran (a)	Disgyblion sydd wedi'u cofrestru mewn un PRU (b)			Disgyblion sydd wedi'u cofrestru'n ddeuol mewn PRU (c)		
	Bechgyn	Merched	Disgyblion	Bechgyn	Merched	Disgyblion
19 neu'n hŷn	0	0	0	0	0	0
18	0	0	0	0	0	0
17	0	*	*	0	0	0
16	*	0	*	0	0	0
15	242	124	366	16	14	30
14	99	46	145	46	20	66
13	55	23	78	39	12	51
12	39	11	50	25	6	31
11	15	0	15	*	*	20
10	*	*	29	*	*	20
9	*	*	29	*	*	22
8	*	*	23	*	*	12
7	12	0	12	9	0	9
6	*	*	15	7	0	*
5	7	0	7	*	0	*
O dan 5	*	*	6	0	0	0
Cyfanswm	560	218	778	212	57	269

Ffynonellau: Cyfrifiad Disgyblion EOTAS, Llywodraeth Cymru
Cyfrifiad Ysgolion Blynyddol ar Lefel Disgyblion, Llywodraeth Cymru

(a) Oedran ar 31 Awst 2017.

(b) Mae'r ffigurau'n cyfeirio at ddisgyblion sy'n derbyn addysg mewn un PRU yn unig ac yn cynnwys disgyblion sy'n derbyn darpariaethau EOTAS eraill, neu y cofnodir bod ganddynt statws cofrestru 'atodol gyfredol' mewn ysgol a gynhelir neu ysgol arbennig yn y Cyfrifiad Ysgolion Blynyddol ar Lefel Disgyblion (CYBLD) ond yn hepgor y rhai â statws cofrestru 'prif gyfredol' neu 'cyfredol' mewn ysgol a gynhelir neu ysgol arbennig yn y CYBLD.

(c) Mae'r ffigurau'n cyfeirio at ddisgyblion sy'n derbyn addysg mewn mwy nag un PRU neu sy'n derbyn addysg mewn PRU tra bo ganddynt statws cofrestru 'prif gyfredol' neu 'cyfredol' mewn ysgol a gynhelir neu ysgol arbennig yn CYBLD 2017/18.

Prif bwyntiau

Disgyblion EOTAS wedi'u cofrestru mewn unedau cyfeirio disgyblion:

- 778 o ddisgyblion wedi'u cofrestru mewn un uned cyfeirio disgyblion.
- 269 o ddisgyblion wedi'u cofrestru'n ddeuol mewn uned cyfeirio disgyblion.

- Yn ystod wythnos cyfrifiad 2017/18 roedd 778 o ddisgyblion EOTAS wedi'u cofrestru mewn un uned cyfeirio disgyblion. Bechgyn oedd ychydig llai na thri chwarter o'r disgyblion hyn.
- Mae nifer y disgyblion sydd wedi'u cofrestru mewn unedau cyfeirio disgyblion yn codi gyda phob grŵp oedran o 11 oed i 15 oed.
- Roedd 269 o ddisgyblion wedi'u cofrestru'n ddeuol mewn uned cyfeirio disgyblion yn ystod wythnos cyfrifiad 2017/18. Golyga hyn eu bod naill ai'n mynychu mwy nag un uned neu eu bod ar y gofrestr mewn un uned ond yn derbyn eu prif addysg mewn ysgol a gynhelir.

Tabl 9: Nifer y disgyblion sy'n mynychu unedau cyfeirio disgyblion yng Nghymru, fesul awdurdod lleol, 2017/18

Awdurdod Lleol (a)	Disgyblion sydd wedi'u cofrestru mewn un PRU (b)			Disgyblion sydd wedi'u cofrestru'n ddeuol mewn PRU (c)		
	Bechgyn	Merched	Disgyblion	Bechgyn	Merched	Disgyblion
Ynys Môn	*	*	13	0	0	0
Gwynedd	17	6	23	*	0	*
Conwy	29	21	50	0	0	0
Sir Ddinbych	*	*	20	45	10	55
Sir y Fflint	50	17	67	*	0	*
Wrecsam	35	21	56	0	0	0
Powys	*	*	16	0	0	0
Ceredigion	7	5	12	9	0	9
Sir Penfro	17	6	23	53	10	63
Sir Gaerfyrddin	37	25	62	7	0	7
Abertawe	58	25	83	*	*	9
Castell-nedd Port Talbot	0	0	0	0	0	0
Pen-y-bont ar Ogwr	19	13	32	12	5	17
Bro Morgannwg	49	12	61	0	0	0
Rhondda Cynon Taf	92	10	102	*	*	14
Merthyr Tudful	0	0	0	0	0	0
Caerffili	44	15	59	0	0	0
Blaenau Gwent	0	0	0	0	0	0
Torfaen	*	*	9	20	12	32
Sir Fynwy	9	5	14	*	*	6
Casnewydd	38	16	54	33	8	41
Caerdydd	13	9	22	6	8	14
Cymru	560	218	778	212	57	269

Ffynonellau: Cyfrifiad Disgyblion EOTAS, Llywodraeth Cymru
Cyfrifiad Ysgolion Blynyddol ar Lefel Disgyblion, Llywodraeth Cymru

- (a) Yn cyfeirio at yr awdurdod lleol lle mae'r disgyblion yn mynychu PRU, nid yr awdurdod lleol sy'n ariannu'r ddarpariaeth.
- (b) Mae'r ffigurau'n cyfeirio at ddisgyblion sy'n derbyn addysg mewn un PRU yn unig ac yn cynnwys disgyblion sy'n derbyn darpariaethau EOTAS eraill, neu y cofnodir bod ganddynt statws cofrestru 'atodol gyfredol' mewn ysgol a gynhelir neu ysgol arbennig yn y Cyfrifiad Ysgolion Blynyddol ar Lefel Disgyblion (CYBLD) ond yn hepgor y rhai â statws cofrestru 'prif gyfredol' neu 'cyfredol' mewn ysgol a gynhelir neu ysgol arbennig yn y CYBLD.
- (c) Mae'r ffigurau'n cyfeirio at ddisgyblion sy'n derbyn addysg mewn mwy nag un PRU neu sy'n derbyn addysg mewn PRU tra bo ganddynt statws cofrestru 'prif gyfredol' neu 'cyfredol' mewn ysgol a gynhelir neu ysgol arbennig yn CYBLD 2017/18.

- Rhondda Cynon Taf oedd â'r nifer fwyaf o ddisgyblion wedi'u cofrestru mewn un uned cyfeirio disgyblion (102 o ddisgyblion).
- Nid oedd gan Blaenau Gwent, Castell-nedd Port Talbot a Merthyr Tudful unrhyw ddisgyblion ar y gofrestr mewn uned cyfeirio disgyblion yn ystod wythnos y cyfrifiad 2017/18.
- Sir Benfro oedd â'r nifer fwyaf o ddisgyblion wedi'u cofrestru'n ddeuol mewn UCD (63 disgybl).

Tabl 10: Nifer y disgyblion o oedran ysgol gorfodol sy'n derbyn addysg yn y cartref, fesul awdurdod lleol, 2012/13-2017/18 (a)

	Nifer						Cyfradd (b)					
	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18
Ynys Môn	27	23	21	23	36	37	3.6	3.0	2.8	3.0	4.7	4.7
Gwynedd	55	69	55	64	53	45	3.9	5.0	4.0	4.6	3.8	3.2
Conwy	58	40	62	108	76	101	4.6	3.2	5.0	8.6	6.1	8.0
Sir Ddinbych	43	58	55	47	51	65	3.5	4.7	4.4	3.8	4.0	5.1
Sir y Fflint	51	39	46	59	71	63	2.7	2.1	2.5	3.1	3.8	3.3
Wrecsam	21	20	30	47	72	68	1.4	1.3	1.9	3.0	4.5	4.2
Powys	101	120	112	122	133	131	6.7	8.0	7.6	8.4	9.1	9.0
Ceredigion	122	112	111	113	139	151	15.9	14.7	14.9	15.1	18.4	19.6
Sir Penfro	92	92	106	123	132	195	6.5	6.5	7.6	8.9	9.5	13.8
Sir Gaerfyrddin	74	122	160	209	..	..	3.4	5.7	7.4	9.6	..	..
Abertawe	69	81	104	128	153	157	2.5	2.9	3.7	4.5	5.4	5.4
Castell-nedd Port Talbot	41	34	58	91	117	147	2.5	2.0	3.5	5.4	6.8	8.5
Pen-y-bont ar Ogwr	38	43	67	74	88	103	2.2	2.5	3.9	4.2	4.9	5.8
Bro Morgannwg	32	30	35	32	33	45	1.9	1.8	2.1	1.9	1.9	2.6
Rhondda Cynon Taf	51	55	63	83	118	119	1.7	1.9	2.1	2.8	3.9	3.9
Merthyr Tudful	14	13	17	20	31	42	2.0	1.8	2.4	2.8	4.3	5.8
Caerffili	..	31	29	42	61	78	..	1.4	1.3	1.8	2.7	3.4
Blaenau Gwent	12	19	14	15	30	51	1.5	2.5	1.8	2.0	4.0	6.7
Torfaen	21	32	36	50	51	67	1.7	2.7	3.0	4.2	4.2	5.5
Sir Fynwy	28	24	27	31	49	52	3.0	2.6	2.9	3.3	5.2	5.5
Casnewydd	24	26	33	36	42	59	1.3	1.4	1.7	1.8	2.1	2.9
Caerdydd	129	142	158	165	188	188	3.3	3.5	3.9	4.0	4.4	4.4
Cymru (r)	1,103	1,225	1,399	1,682	1,724	1,964	3.2	3.4	3.8	4.6	4.9 (r)	5.6

Ffynhonnell: Cyfrifiad Disgyblion EOTAS, Llywodraeth Cymru

(a) Mae'r data'n cyfeirio at ddisgyblion rhwng 5 a 15 oed ar 31 Awst cyn dechrau'r flwyddyn academaidd. Lle nad oedd yr awdurdodau lleol yn gwybod oedran disgyblion, gofynnwyd iddynt roi amcangyfrif.

(b) Cyfradd fesul 1,000 o ddisgyblion rhwng 5 a 15 oed ar 31 Awst cyn dechrau'r flwyddyn academaidd. Mae'r enwadur yn cynnwys disgyblion mae eu prif addysg heblaw yn yr ysgol, disgyblion oedd â statws cofrestru 'prif gyfredol' neu 'cyfredol' ar CYBLD mis Ionawr a disgyblion y gwyddys eu bod yn derbyn addysg ddewisol yn y cartref.

Golyga "... " nad yw'r eitem data ar gael.

(r) Mae yna ddigwygiad ar gyfer cyfradd Cymru am 2016/17. Gweler y nodiadau allweddol am ragor o wybodaeth.

Pwyntiau allewddol

- Mae'r nifer o ddisgyblion lle mae eu rhieni wedi dewis addysg yn y cartref wedi cynyddu dros y chwe mlynedd diwethaf.
- Roedd 1,964 o ddisgyblion yn derbyn addysg ddewisol yn y cartref.
- Ceredigion oedd â'r gyfradd uchaf o ddisgyblion oedd yn derbyn addysg ddewisol yn y cartref.

- Ym mlwyddyn academaidd 2017/18 roedd yn hysbys bod 1,964 o blant yn derbyn addysg ddewisol yn y cartref yng Nghymru. Golyga hyn fod rhieni'r disgyblion hyn wedi penderfynu addysgu eu plant yn y cartref yn lle eu hanfon i'r ysgol.
- Bu cynnydd yn y gyfradd o blant yn derbyn addysg ddewisol yn y cartref yn 2017/18 i 5.6 o bob 1,000 o 4.9 o bob 1,000 yn 2016/17. Mae'r gyfradd wedi cynyddu ym mhob awdurdod lleol heblaw Gwynedd.
- Yn 2012/13, roedd 3.2 o bob 1,000 o ddisgyblion yn derbyn addysg ddewisol yn y cartref. Mae'r cyfradd wedi cynyddu bob blwyddyn ers hynny.
- Bro Morgannwg oedd â'r gyfradd isaf o blant sy'n derbyn addysg ddewisol yn y cartref (2.6 o bob 1,000 o ddisgyblion) a Cheredigion oedd â'r gyfradd uchaf (19.6 o bob 1,000 o

ddisgyblion). Ers 2012/13 mae'r gyfradd uchaf o blant sy'n derbyn addysg ddewisol yn y cartref wedi bod yng Ngheredigion.

- Gan fod rhieni'n hysbysu eu hawdurdod lleol yn wirfoddol eu bod yn addysgu eu plant yn y cartref (oni fônt wedi tynnu eu plentyn o'r ysgol), mae'n bosibl nad yw'r data hyn yn cynnwys yr holl blant sy'n derbyn addysg ddewisol yn y cartref.

Nodiadau

Y Cyd-destun

Polisi/gweithrediadol

Mae'n ofynnol i awdurdodau lleol ddarparu addysg addas yn yr ysgol neu heblaw yn yr ysgol i'r plant hynny o oedran ysgol orfodol na chânt, oherwydd salwch, gwaharddiad o ysgol neu fel arall, dderbyn addysg addas am unrhyw gyfnod oni wneir y fath drefniadau iddynt.

Yn ymarferol, mae awdurdodau lleol yn ymateb i'r ddyletswydd honno mewn ffyrdd sy'n amrywio'n fawr iawn, gan eu cysylltu â'u hamgylchiadau unigol, megis eu daearyddiaeth, eu sefyllfa economaidd gymdeithasol a'u polisiau addysg. Yn mis Medi 2015 sefydlodd y Llywodraeth y Grŵp Gorchwyl a Gorffen EOTAS, gyda Ann Keane, cyn brif-arolygydd Estyn fel cadeirydd. Datblygodd Grŵp Gorchwyl a Gorffen EOTAS y fframwaith, gydag ymgysylltiad gan y sector, fel ymateb i adroddiadau gan Estyn, Comisiynydd Plant Cymru a Phrifysgol Caeredin.

Diweddarwyd y "[Fframwaith ar gyfer Addysg heblaw yn yr ysgol \(EOTAS\)](#)" ddiwethaf ar 3 Ionawr 2018.

Gwybodaeth ansawdd allweddol

Mae'r adran hon yn darparu gwybodaeth am ansawdd yr ystadegau yn y datganiad hwn mewn pum maes: Perthnasedd, cywirdeb, amseroldeb a phrydlondeb, hygyrchedd ac eglurdeb, a chymaradwy a chydlynid.

Ffynhonnell data a chwmpas

Cynhelir Cyfrifiad Disgyblion EOTAS bob blwyddyn ac mae'n casglu data ar ddisgyblion sy'n derbyn addysg heblaw yn yr ysgol oddi wrth awdurdodau lleol yn electronig trwy wefan ddiogel. Mae'r gwaith casglu'n cael ei wneud gan y tîm ystadegau ysgolion yn y Gwasanaethau Gwybodaeth a Dadansoddeg yn Llywodraeth Cymru.

Mae'r wybodaeth yn y Datganiad Ystadegol Cyntaf hwn yn ymwneud â disgyblion sy'n derbyn addysg a ariennir gan awdurdod lleol y tu allan i ysgol brif ffrwd yn ystod wythnos cyfrifiad bob mis Ionawr a nifer y disgyblion o oedran ysgol gorfodol (rhwng 5 a 15 oed ar 31 Awst cyn dechrau'r flwyddyn academiaidd) y gŵyr awdurdodau lleol eu bod yn derbyn addysg ddewisol yn y cartref. Ar gyfer blwyddyn academiaidd 2017/18 dyddiadau wythnos y cyfrifiad oedd 15 i 19 Ionawr 2018.

Yn 2017/18 cafwyd data ar 2,188 o ddisgyblion oedd yn derbyn addysg heblaw yn yr ysgol oddi wrth bob un o'r 22 awdurdod lleol yng Nghymru. O'r 2,188 o ddisgyblion oedd yn derbyn addysg heblaw yn yr ysgol, cofnodwyd yng Nghyfrifiad Ysgolion Blynnyddol ar Lefel Disgyblion Ionawr 2018 bod 579 ohonynt â statws cofrestru 'prif gyfredol' neu 'cyfredol' mewn ysgolion cynradd, uwchradd

neu arbennig a gynhelir ac felly barnwyd eu bod yn derbyn eu prif addysg mewn ysgol a gynhelir. Barnwyd bod y 1,609 o ddisgyblion eraill yn derbyn eu prif addysg heblaw yn yr ysgol. Mae'r Datganiad Ystadegol Cyntaf hwn yn canolbwyntio ar ddisgyblion sy'n derbyn eu haddysg gan fwyaf heblaw yn yr ysgol, ond er mwyn rhoi darlun cyflawn, roedd angen cynnwys yr holl ddisgyblion oedd yn derbyn addysg heblaw yn yr ysgol yn [Nhablau 1, 8 a 9](#).

Cofnododd awdurdodau lleol ei bod yn hysbys yn 2017/18 bod 2,043 o ddisgyblion yn cael addysg ddewisol yn y cartref. O'r disgyblion hyn, roedd yn hysbys nad oedd 79 o oedran ysgol gorfodol, felly cawsant eu hepgor o'r ffigurau a geir yn y datganiad hwn, gan adael cyfanswm o 1,964 o ddisgyblion.

Nid yw data ar ddisgyblion sy'n cael eu haddysgu yn gartrefol yn orfodol i'r awdurdod lleol ei ddarparu. Mewn rhai blynyddoedd, nid oes cwrpas llawn ar gael gan yr holl awdurdodau lleol am y data hwn (a gyflwynir yn nhabl 10). Mae'r diffyg cwrpas yn cynnwys:

- Yn 2012/13 nid oedd Caerffili yn cyflwyno data ar gyfer disgyblion sydd wedi'u haddysgu gartref.
- Yn 2016/17 a 2017/18 nid oedd Sir Gaerfyrddin yn cyflwyno data ar gyfer disgyblion sydd wedi'u haddysgu gartref.

Defnyddwyr a defnydd

Mae'r ystadegau'n cael eu defnyddio y tu mewn a'r tu allan i Lywodraeth Cymru i fonitro tueddiadau addysgol ac fel llinell sylfaen ar gyfer dadansoddi'r data sylfaenol ymhellach. Dyma rai o'r prif ddefnyddwyr:

- Gweinidogion a Gwasanaeth Ymchwil yr Aelodau yng Nghynulliad Cenedlaethol Cymru;
- adrannau llywodraethol eraill;
- awdurdodau lleol ac ysgolion;
- Estyn, Arolygiaeth Ei Mawrhydi dros Addysg a Hyfforddiant yng Nghymru;
- Yr Adran Addysg a Sgiliau yn Llywodraeth Cymru;
- rhannau eraill o Lywodraeth Cymru;
- y gymuned ymchwil;
- myfyrwyr, academyddion a phrifysgolion;
- dinasyddion unigol, cwmnïau preifat a'r cyfryngau.

Defnyddir yr ystadegau hyn mewn amrywiaeth o ffyrdd. Dyma rai enghreifftiau:

- i gynghori Gweinidogion;
- i lywio'r broses benderfynu ym maes polisi addysg yng Nghymru;
- i ddarparu gwybodaeth i Estyn yn ystod arolygiadau o ysgolion;
- i gynorthwyo â gwaith ymchwil i gyrhaeddiad addysgol.

Cywirdeb

Mae Llywodraeth Cymru'n gweithio'n agos gydag awdurdodau lleol er mwyn sicrhau bod yr holl ddata'n cael eu dilysu cyn i dablau gael eu cyhoeddi. Caiff data eu casglu ar ffurflen electronig a'u cyflwyno i Lywodraeth Cymru trwy DEWi, system ddiogel i drosglwyddo data ar lein a ddatblygwyd gan Lywodraeth Cymru. Mae gwahanol gamau dilysu a gwirio synnwyr awtomatig yn rhan annatod o'r broses er mwyn sicrhau bod y data o ansawdd da.

Gan ddechrau yn 2011/12, ar ôl casglu'r data, cynhaliwyd cyfnod dilysu ychwanegol pan anfonwyd tablau cryno o'u data at awdurdodau lleol, gan ofyn iddynt wirio eu bod yn gywir. Er y cadarnhawyd bod y rhan fwyaf o'r data'n gywir, tynnodd y cyfnodau gwirio hyn sylw at broblemau gyda data nifer o awdurdodau lleol, a gafodd eu datrys, gan wella cywirdeb y data ymhellach.

Diwygiadau

Yn nhabl 10, ym 2016/17, roedd cyfanswm y gyfradd gyhoeddedig ar gyfer Cymru yn cynnwys disgyblion yn yr awdurdod lleol lle nad oedd unrhyw ddisgyblion sy'n cael eu haddysgu gartref yn ddewisol. I gael cysondeb, ni ddylai'r cyfrifiad ar gyfer cyfradd Cymru gynnwys nifer y disgyblion mewn awdurdodau lleol lle nad oes plant yn cael eu haddysgu gartref yn ddewisol. Felly, diwygiwyd cyfradd 2016/17 Cymru.

Amseroldeb a phrydlondeb

Cyhoeddir y datganiad yma ym mis Gorffennaf bob blwyddyn. Rhoddir cyfnod i'r awdurdodau lleol i lanlwytho data ac ymateb i ymholiadau dilysu cyn cyhoeddi'r canlyniadau.

Hygyrchedd ac eglurder

Mae'r Datganiad Ystadegol Cyntaf hwn yn cael ei hysbysebu ymlaen llaw ac yna ei gyhoeddi ar yr adran Ystadegau o wefan Llywodraeth Cymru, ynghyd â thablau manylach ar StatsCymru, gwasanaeth am ddim sy'n galluogi ymwelwyr i weld, trin a llwytho i lawr ddata.

Cymaroldeb a chydlyniaeth

Mae'r tablau a'r siartiau yn y datganiad ystadegol cyntaf hwn yn cynnwys data am grwpiau gwahanol o ddisgyblion EOTAS fel y'u diffinnir yn adran 3.2. Nodir yn glir a yw'r tablau a'r siartiau'n cyfeirio at ddisgyblion EOTAS mae eu prif addysg heblaw yn yr ysgol, mae eu prif addysg mewn ysgol a gynhelir neu'r holl ddisgyblion EOTAS, felly cyn cymharu dau dabl neu siart dylech wirio a ydynt yn cyfeirio at yr un grŵp o ddisgyblion EOTAS.

Gellir rhoi disgyblion fesul oedran ([Tabl 3](#)) a fesul AAA ([Tabl 4](#)) yn eu cyd-destun trwy gymharu â'r boblogaeth ysgol gyffredinol. Gellir gweld y data perthnasol yng nghyhoeddiad canlyniadau terfynol y cyfrifiad ysgolion yma: [Canlyniadau'r cyfrifiad ysgolion](#)

O 2017/18 rydym yn cyhoeddi tablau ar StatsCymru wrth ochr y datganiad yma.

Mae Lloegr yn cyhoeddi nifer y disgyblion ar gofrestr Unedau Cyfeirio Disgyblion yn y datganiad ystadegol a elwir 'Schools, Pupils and their Characteristics: January 2018'. Gellir gweld yr ystadegau diweddaraf sydd ar gael yma: Schools, pupils and their characteristics: January 20178 (Saesneg yn unig) Mae data ar gyfer Gogledd Iwerddon ar gael yma (Saesneg yn unig): [Education Outside School](#)

Diffiniadau

Diffiniadau o Ddisgyblion sy'n Derbyn Addysg Heblaw yn yr Ysgol

Yng nghyd-destun y datganiad ystadegol hwn:

- cofnodwyd bod disgybl oedd yn derbyn addysg heblaw yn yr ysgol (EOTAS) yn derbyn neu'n aros am ddarpariaeth addysg a ariennir gan yr awdurdod lleol heblaw mewn ysgol a gynhelir yn ystod wythnos y Cyfrifiad Disgyblion sy'n Derbyn Addysg Heblaw yn yr Ysgol. Gall disgybl gael ei gynnwys yn y categori hwn hefyd:
 - os yw'n mynychu ysgol arbennig annibynnol neu nas cynhelir y mae'r awdurdod lleol yn gyfrifol am dalu'r cyfan neu ran o'r ffioedd dysgu ar ei chyfer
 - os yw'n cael ei leoli mewn ysgol a gynhelir fel rhan o'i addysg a ariennir gan yr awdurdod lleol.
- defnyddir yr ymadrodd disgybl EOTAS i gyfeirio at ddisgybl sy'n derbyn addysg heblaw yn yr ysgol fel y'i diffinnir uchod.
- disgybl EOTAS sydd â'u brif addysg heblaw yn yr ysgol yw disgybl sy'n derbyn addysg heblaw yn yr ysgol sydd naill ai heb fod ar gofrestr ysgol a gynhelir neu y cofnodir bod ganddo statws cofrestru 'atodol gyfredol' mewn ysgol a gynhelir yng Nghyfrifiad Ysgolion Blynyddol ar Lefel Disgyblion mis Ionawr.
- disgybl EOTAS sydd â'u brif addysg mewn ysgol a gynhelir yw disgybl sy'n derbyn addysg heblaw yn yr ysgol sydd â statws cofrestru 'prif gyfredol' neu 'cyfredol' yng Nghyfrifiad Ysgolion Blynyddol ar Lefel Disgyblion mis Ionawr.
- disgyblion sy'n derbyn addysg ddewisol yn y cartref yw plant mae eu rhieni wedi penderfynu eu haddysgu yn y cartref yn hytrach nag yn yr ysgol ac nid ydynt yn cael eu cyfrif yn ddisgyblion EOTAS. Er eu bod trwy ddiffiniad yn derbyn addysg heblaw yn yr ysgol, nid yw'r addysg i'r disgyblion hyn yn cael ei hariannu gan yr awdurdod lleol ac nid oes unrhyw sail gyfreithiol i'r awdurdod lleol gasglu data personol amdanynt. Mae data ar ddisgyblion sy'n derbyn addysg ddewisol yn y cartref wedi'u cyfyngu i gyfrifiadau gan awdurdod lleol ac fe'u darperir yn wirfoddol gan yr awdurdod lleol. Mae'r ffigurau ynghylch disgyblion sy'n derbyn addysg ddewisol yn y cartref wedi'u cofnodi mewn tablau ar wahân i'r rheiny ynghylch disgyblion EOTAS.

Cymhwysra i gael prydau ysgol am ddim

Mae plant mae eu rhieni'n cael y taliadau cymorth canlynol yn gymwys i gael prydau ysgol am ddim mewn ysgolion a gynhelir yng Nghymru:

- Cymhorthdal Incwm.
- Cymorth Lwfans Ceisio Gwaith yn seiliedig ar Incwm o dan Ran VI o Ddeddf Mewnfudo a Lloches 1999.
- Lwfans Cyflogaeth a Chymorth yn gysylltiedig ag Incwm.

- Credyd Treth Plant, ar yr amod nad oes ganddynt hawl i Gredyd Treth Gwaith ac nad yw eu hincwm blyneddol yn fwy nag £16,190.
- Elfen gwarant o Gredyd Pensiwn y Wladwriaeth.
- Y taliad y gall rhywun ei gael am bedair wythnos arall pan nad yw'n gymwys i gael Credyd Treth Gwaith mwyach.
- Credyd Cynhwysol.

Mae plant sy'n cael lwfans cyflogaeth a chymorth yn gysylltiedig ag incwm, Credyd Cynhwysol, Cymhorthdal Incwm neu Lwfans Ceisio Gwaith yn seiliedig ar Incwm yn eu hawl eu hunain hefyd yn gymwys i gael prydau ysgol am ddim.

Ni ddylid cofnodi bod disgyblion yn gymwys ond os ydynt wedi gwneud cais am brydau ysgol am ddim i'r awdurdod lleol ac (1) bod yr awdurdod perthnasol wedi cadarnhau eu bod yn gymwys, neu (2) eu bod yn dal i aros am gadarnhad terfynol eu bod yn gymwys ond bod yr ysgol wedi gweld dogfennau sy'n rhoi awgrym cryf eu bod yn gymwys.

Anghenion addysgol arbennig (AAA)

Gall disgyblion y gwyddys bod ganddynt anghenion addysgol arbennig fod yn un o'r categorïau canlynol:

- **Gweithredu gan yr Ysgol:** Pan fo athro/athrawes dosbarth neu bwnc yn canfod bod gan ddisgybl anghenion addysgol arbennig mae'n darparu ymyriadau sy'n ychwanegol neu'n wahanol i'r rhai a ddarperir fel rhan o gwricwlwm arferol yr ysgol.
- **Gweithredu gan yr Ysgol a Mwy:** Pan fo'r athro/athrawes dosbarth neu bwnc a'r Cydgysylltydd AAA yn cael cyngor neu gymorth gan arbenigwyr allanol, fel y gellir gweithredu ymyriadau amgen sy'n ychwanegol neu'n wahanol i'r rhai a ddarperir i'r disgybl trwy 'Weithredu gan yr Ysgol'.
- **Datganiad:** Disgyblion mae'r awdurdod lleol yn cadw datganiad o anghenion addysgol arbennig iddynt o dan Ran IV o Ddeddf Addysg 1996. Gall datganiad gael ei gyhoeddi gan yr awdurdod lleol ar ôl asesiad o anghenion plentyn.

Talgrynnu a symbolau

Mewn tablau lle mae ffigurau wedi cael eu talgrynnu i'r digid terfynol agosaf, mae'n bosibl y bydd anghysondeb ymddangosiadol rhwng swm yr eitemau unigol a'r cyfanswm a ddangosir.

Mae'r symbolau canlynol wedi cael eu defnyddio trwy'r cyhoeddiad hwn i gyd:

- . nid yw'r eitem data'n gymwys.
- .. nid yw'r eitem data ar gael.
- nid sero yw'r eitem data, ond câi ei thalgrynnu i sero oherwydd dangosir llai na hanner y digid terfynol.
- * mae'r eitem data yn datgelu gwybodaeth.

Statws Ystadegau Gwladol

Mae [Awdurdod Ystadegau'r Deyrnas Unedig](#) wedi dynodi'r ystadegau hyn yn Ystadegau Gwladol, yn unol â Deddf y Gwasanaeth Ystadegau a Chofrestru 2007 ac sy'n golygu eu bod yn cydymffurfio â'r [Cod Ymarfer ar gyfer Ystadegau](#).

Mae statws Ystadegau Gwladol yn golygu fod yr ystadegau swyddogol yn cwrdd â'r safonau uchaf o ddibynadwyaeth, ansawdd a gwerth cyhoeddus.

Dylai holl ystadegau swyddogol gydymffurfio â phob agwedd o'r Cod Ymarfer ar gyfer Ystadegau. Ceir eu dyfarnu fel statws Ystadegau Gwladol yn dilyn asesiad gan fraich rheoli Awdurdod Ystadegau'r Deyrnas Unedig. Mae'r Awdurdod yn ystyried os ydy'r ystadegau yn cwrdd â'r safonau uchaf o gydymffurfiad â'r Cod, gan gynnwys y gwerth y maent yn ychwanegu i benderfyniadau a dadlau cyhoeddus.

Cyfrifoldeb Llywodraeth Cymru yw i gynnal cydymffurfiad â'r safonau a ddisgwylir o Ystadegau Gwladol. Os ydym yn pryderu os yw'r ystadegau yma yn dal i gwrdd â'r safonau priodol, byddwn yn trafod hyn yn brydlon gyda'r Awdurdod. Gall statws Ystadegau Gwladol gael ei diddymu ar unrhyw bryd pan mae'r safonau uchaf heb eu cynnal, a'i ddyfarnu unwaith eto pan mae'r safonau yn cael eu hadfer.

Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (WFG)

Hanfod Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol 2015 yw gwella llesiant cymdeithasol, economaidd, amgylcheddol a diwylliannol Cymru. Mae'r Ddeddf yn sefydlu saith nod llesiant i Gymru sef Cymru fwy cyfartal, llewyrchus, cydnerth, iach a chyfrifol ar lefel fyd-eang, gyda chymunedau cydlynol a diwylliant bywiog lle mae'r Gymraeg yn ffynnu. O dan adran (10)(1) o'r Ddeddf, rhaid i Weinidogion Cymru (a) gyhoeddi dangosyddion ("dangosyddion cenedlaethol" sy'n gorfod cael eu cymhwyso at ddibenion mesur cynnydd tuag at gyflawni'r nodau llesiant, a (b) gosod copi o'r dangosyddion cenedlaethol gerbron y Cynulliad Cenedlaethol. Cafodd y 46 o ddangosyddion cenedlaethol eu gosod ym Mawrth 2016.

Mae gwybodaeth am y dangosyddion, ynghyd â naratif ar gyfer pob un o'r nodau llesiant a'r wybodaeth dechnegol gysylltiedig ar gael yn [adroddiad Llesiant Cymru](#).

Gwybodaeth bellach am [Ddeddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol \(Cymru\) 2015](#).

Gallai'r ystadegau a ddefnyddir yn y datganiad hwn ategu'r dangosyddion cenedlaethol a chael eu defnyddio gan fyrdau gwasanaethau lleol mewn perthynas â'u hasesiadau llesiant a'u cynlluniau llesiant lleol.

Mae rhagor o fanylion

Mae'r ddogfen hon ar gael yn: <http://llyw.cymru/statistics-and-research/pupils-educated-other-than-school/?lang=cy>

Cael gafael ar y data yn electronig

Mae'r data y tu ôl i rai o'r siartiau a'r tablau yn y datganiad hwn i'w gweld ar [wefan StatsCymru](#) (gwasanaeth rhad ac am ddim sy'n caniatáu i bobl weld, golygu, creu a llawrlwytho tablau a siartiau).

Mae mwy o ddata am y tablau hyn neu ar ddata presenoldeb ar gyfer ysgolion unigol ar gael ar gais; anfonwch e-bost i ystadegau.ysgolion@llyw.cymru

Diweddariad nesaf

Gorffennaf 2019 (Dros dro)

Fe fydd y diweddariad nesaf yn cynnwys data ar gyfer y flwyddyn academaidd 2017/18.

Hoffem gael eich adborth

Rydym yn croesawu unrhyw adborth am unrhyw agwedd ar yr ystadegau hyn. Anfonwch e-bost at ystadegau.ysgolion@llyw.cymru

Drwydded Llywodraeth Agored

Mae'r holl gynnwys ar gael o dan y [Drwydded Llywodraeth Agored v3.0](#) oni nodir yn wahanol.

